

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

บทบาทพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา

ผู้เขียน

นายสมมาตร โตโพธิ์ไทย

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ไพรัช ตระการศิริรินทร์ กรรมการ

อาจารย์ ดร.ปรีชา เจริญ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผลดีผลเสียในกระบวนการดำเนินคดีอาญาของไทยที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นจากการแยกระบบการสอบสวนระหว่างพนักงานอัยการกับพนักงานตำรวจ 2) เพื่อสำรวจบทบาทอำนาจหน้าที่ที่ถูกต้องเหมาะสมของอัยการในการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาของไทย เพื่อก่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตามหลักสิทธิมนุษยชนได้มากขึ้น 3) เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการประสานความร่วมมือระหว่างอัยการและพนักงานตำรวจ ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชน ได้อย่างแท้จริง การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานในกระบวนการยุติธรรมมาแล้วไม่ต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 27 ราย

ผลการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ในการดำเนินคดีอาญาของไทยที่มีการแยกระบบการสอบสวนระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานตำรวจออกจากกันก่อให้เกิดผลดีคือ 1) ทำให้การดำเนินคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วเนื่องจาก การสอบสวนต้องรีบดำเนินการ โดยทันที มิฉะนั้นพยานหลักฐานอาจสูญหายได้ ถ้าต้องมีฝ่ายอัยการเข้าร่วมด้วย อีกทั้งพนักงานอัยการก็มีบุคลากรไม่เพียงพอ และพนักงานอัยการอาจมีอคติได้เช่นกัน 2) พนักงานสอบสวนเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรม และมีความเชี่ยวชาญในการทำการสอบสวนทั้งสิ้น ย่อมทำได้ดีกว่าพนักงานอัยการ อีกทั้งงานสอบสวนต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายต้องอาศัยความละเอียดอ่อน ความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้พนักงานอัยการไม่มี

ผลเสีย ทำให้เกิดคำถามเรื่องความโปร่งใส การสร้างความเป็นธรรม และการละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ตลอดจนการคานาคูลอำนาจ เนื่องจากทำให้พนักงานตำรวจมีอำนาจในการสอบสวนอย่างอิสระ และค่อนข้างเด็ดขาด ด้วยเหตุนี้ทำให้กระบวนการยุติธรรมของไทยในชั้นสอบสวนของตำรวจไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน เพราะเกิดปัญหาการใช้อำนาจสอบสวนไป

ในทางมิชอบ การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้นานจนเกินควร หรือรวบรวมพยานหลักฐานไม่ตรง
ข้อเท็จจริง อันมีผลต่อการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ซึ่งขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน จึงควรให้
พนักงานอัยการเข้าร่วมหรือควบคุมการสอบสวนเพื่อให้เกิดการคานและดุลอำนาจกันอย่างแท้จริง

2) บทบาทอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมของอัยการไทยในการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาคือ
อัยการเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน โดยมีพนักงานตำรวจเป็นผู้ช่วยเหลืออัยการ อัยการรับคำร้องทุกข์
ได้ การเข้าร่วมหรือควบคุมการสอบสวนก็ควรเป็นไปในลักษณะ การปรึกษาหารือ กำหนดประเด็นสำคัญ
ในคดี การตั้งข้อกล่าวหา การสอบพยานหลักฐานที่สำคัญในคดี และเมื่อสอบสวนเสร็จสิ้นลงก็ควรใช้
ดุลพินิจร่วมกับพนักงานตำรวจในการสั่งคดี รวมทั้งการปล่อยชั่วคราว เพื่อความรวดเร็วเป็นธรรม มี
ความเป็นเอกภาพ อันเป็นการคานอำนาจกัน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว โปร่งใส และ
ตรวจสอบได้ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

3) จากการศึกษาได้เสนอแนะแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างอัยการกับตำรวจ
ในการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน โดยการประชุม หรือจัดสัมมนาเพื่อปรึกษาหารือกันในการ
เสนอแก้กฎหมายเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่แน่นอนและชัดเจนไม่ขัดแย้งกัน เช่น การกำหนดประเภทของคดี
และอัตราโทษที่เหมาะสมที่อัยการควรเข้าร่วมหรือควบคุมการสอบสวนด้วย ทั้งนี้รวมถึงการฝึกอบรม
ร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความมั่นใจและความโปร่งใสให้
เกิดขึ้น อีกทั้งปรับกระบวนการทัศน์เพื่อเกิดทัศนคติร่วมกันในการร่วมกันทำงานเพื่อประชาชน ทั้งนี้อาจมี
กลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชนซึ่งเป็นองค์กรภายนอกอีกชั้นหนึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ โดย
คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

Independent Study Title The Role of Public Prosecutors in Criminal Investigation

Author Mr. Sommart Topothai

Degree Master of Public Administration

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Siripong Ladavalya Na Ayuthya Chairperson

Associate Professor Pairat Trakarnsirinnont Member

Lecturer Dr. Preecha Jangjalern Member

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to analyze the pros and cons of the previous Thai criminal case proceedings from the separation of investigation system between public prosecutors and police officers, 2) to survey the proper roles, and powers and duties of public prosecutors in Thai criminal charge inquiries for building up more civil liberties protections according to human right principals, 3) to analyze approaches to co-operating between public prosecutors and police officers in providing true justice to people. This study was based on qualitative and documentary research. The data was analyzed from interviews of 27 respondents who had experience in the course of justice for at least 15 years.

The findings were as follows:

1. Criminal case proceedings with the separation of investigation system between public prosecutors and police officers had advantages. Firstly, it made cases proceed quickly. This was due to the fact that inquiries had to be proceeded immediately; otherwise evidence might disappear if there were public prosecutors participating in inquiries. Furthermore, the number of public prosecutors was insufficient and they might be prejudiced. Secondly, the inquiring officials were the persons who went through trainings and were specialized in conducting inquiries. Therefore, they could do better than public prosecutors because inquiries had to involved several people and it required delicacy and intimacy with them. Inquiring officials had all mentioned qualifications while public prosecutors did not.

The drawbacks gave rise to questions of transparency, building up justice, violation of civil liberties protections and a hold on the balance of power. Police officers had power to hold inquiries

freely and almost absolutely. As a result, the course of justice in police interrogation was not acceptable because the problem arose from the abuse of power, detaining suspects for too long, and collecting evidence that did not agree with the facts. This resulted in the violation of civil liberties which went against human rights principles. Consequently, public prosecutors should participate in or control inquiries in order to hold a balance of power.

2. The proper roles, and powers and duties of Thai public prosecutors in criminal case inquiries are that they are responsible for inquiries while police officers help them in inquiries. Participating in and controlling inquiries, they receive complaints, discuss and settle important issues and examine important evidence in cases, and make allegations. After inquiries, public prosecutors together with police officers should consider lawsuit prosecution, temporary acquittal for justice, unity and holds of a balance of power in order to increase efficiency, quickness, transparency, and ability of verification which are a part of the protection of civil liberties.

3. The study has given some suggestions of co-operation between public prosecutors and police officers to provide justice to people. The co-operation can be done by organizing conferences or seminars to discuss law amendment and to lead to clear and concurrent conclusions, for example, in terms of case category prescription and proper rate of penalty in a case in which public prosecutors should control or participate in inquiries. In addition, both of them should be trained together to find solutions to problems which might occur during operations, to build upon confidence and transparency, and to promote the collective views of work co-operation for people. Besides, the people sector should inspect their case inquiry operations by taking civil liberties into account.